

Briselē, 2021. gada 22. novembrī
(OR. en)

13977/21

Starpiestāžu lietas:

2021/0197(COD)
2021/0200(COD)
2021/0201(COD)
2021/0202(COD)
2021/0203(COD)
2021/0205(COD)
2021/0206(COD)
2021/0207(COD)
2021/0210(COD)
2021/0211(COD)
2021/0213(CNS)
2021/0214(COD)
2021/0218(COD)
2021/0223(COD)

CLIMA 388
ENV 893
ENER 504
TRANS 681
AGRI 550
FORETS 72
IND 354
COMPET 832
ECOFIN 1102
MI 850
AVIATION 283
MAR 217

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Pakete "Gatavi mērķrādītājam 55 %" – Pārskats par progresu, kas panākts saistībā ar tiesību aktu priekšlikumu paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %"

I. IEVADS

1. Šā ziņojuma mērķis ir vispārēji informēt par pašreizējo stāvokli un sniegt pārskatu par paveikto Padomē saistībā ar paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %". Šajā nolūkā ziņojumā galvenā uzmanība pievērsta tā horizontālajiem aspektiem, piemēram, savstarpējām saiknēm starp dosjē, un galvenajiem līdz šim diskusijās aktualizētajiem jautājumiem, tostarp attiecīgā gadījumā jautājumiem, kas saistīti ar priekšlikumu vērienu un darbības jomu. Sīkāks izklāsts par paveikto saistībā ar katru dosjē būs sniegts individuālos progressa ziņojumos, kuri tiks iesniegti visiem Padomes sastāviem.

2. Paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %" Eiropas Komisija iesniedza 2021. gada 14. jūlijā. Tiesību aktu priekšlikumu paketes mērķis ir ES klimata un enerģētikas politikas satvaru saskaņot ar tās jauno ekonomikas mēroga klimata mērķrādītāju 2030. gadam, proti, samazināt siltumnīcefekta gāzu neto emisijas vismaz par 55 %, un ievirzīt ES ceļā uz sava mērķa sasniegšanu – kļūt klimatneitrālai līdz 2050. gadam.
3. Komisijas priekšlikumu pamatā ir pieņēmums, ka visos dosjē ir jāparedz klimatiskās ieceres vēriens, lai sasniegtu klimatneitralitātes mērķi, ko ir apstiprinājusi Eiropadome un kurš pēc tam juridiski saistošā veidā tika noteikts Eiropas Klimata aktā, ko pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome.
4. Visi kopā šie priekšlikumi ir vērsti uz to, lai dotu ES iespēju sasniegt savus mērķrādītājus taisnīgā, izmaksu ziņā lietderīgā un konkurētspējīgā veidā, veicinātu ES ekonomikas zaļu un taisnīgu pārkārtošanos un stiprinātu tās inovāciju saskaņā ar Eiropas zaļā kursa mērķiem. ES klimata un enerģētikas tiesiskā regulējuma pārskatīšanai būtu arī jānodrošina ES iespēja izpildīt savas starptautiskās saistības saskaņā ar Parīzes nolīgumu, jo īpaši tās atjaunināto nacionāli noteikto devumu atbilstoši 2030. gadam noteiktajam vērienīgākajam mērķim. Turklāt Komisijas priekšlikumu mērķis ir veicināt Eiropas ekonomikas atveseļošanu pēc Covid-19 un Eiropas Savienības ilgtermiņa noturību.
5. Pakete sastāv no virknes cieši saistītu priekšlikumu, ar kuriem vai nu groza spēkā esošos tiesību aktus, vai ievieš jaunas iniciatīvas dažādās politikas jomās un ekonomikas nozarēs, tostarp klimata, enerģētikas, transporta, ēku, zemes izmantošanas un mežsaimniecības jomā. Turklāt gaidāms, ka drīz pēc šī ziņojuma iznākšanas tiks iesniegti vēl vairāki priekšlikumi. Gaidāmajiem priekšlikumiem par daudzgažu finanšu shēmas pārskatīšanu un par pašu resursiem, kurus iesniegs 2021. gada 22. decembrī, būs būtiska nozīme turpmākajā darbā saistībā ar dažām paketes daļām, proti, emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, Sociālo klimata fondu un oglekļa ieviešanas mehānismu.

6. Šajā sakarā Komisija ierosina izmantot savstarpēji pastiprinošu rīcībpolitiku kombināciju, kas vērstas uz šādiem četriem pamatelementiem.

a) **Oglekļa cenas noteikšana**

- i) Palielināt ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) vērienu.
- ii) Ieviest oglekļa cenas noteikšanu importam no dažām nozarēm, uz kurām attiecas ETS Eiropas Savienībā, lai samazinātu oglekļa emisiju pārvirzes risku, izveidojot oglekļa ieviedkorekcijas mehānismu.

b) **Vērienīgāku ES un valstu mērķrādītāju noteikšana**

- i) Paaugstināt valstu emisiju samazināšanas mērķrādītājus nozarēs, uz kurām neattiecas ETS, izmantojot Kopīgo centienu regulu (KCR).
- ii) Vairo dabiskos oglekļa piesaistītājus, nosakot valsts mērķrādītājus zemes izmantošanai un mežsaimniecībai (ZIZIMM regula).
- iii) Paaugstināt kopējos ES mērķrādītājus atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitātei, izmantojot Atjaunojamo energoresursu direktīvu (AED) un Energoefektivitātes direktīvu (EED), kas būs būtisks atbalsts dekarbonizācijas centieniem nozarēs, uz kurām attiecas ETS un KCR.
- iv) Saskaņot nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai, ko veic saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvu (END), ar ES enerģētikas un klimata mērķiem.

c) **Noteikumi (standarti)**

- i) Paaugstināt CO₂ emisiju samazināšanas mērķrādītājus jauniem vieglajiem automobiļiem un furgoniem Regulā par CO₂ emisiju standartu noteikšanu vieglajiem pasažieru automobiļiem un vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem, kas *inter alia* palīdzēs dalībvalstīm sasniegt savus paaugstinātos KCR mērķrādītājus.

- ii) Alternatīvo degvielu infrastruktūras regulā (*AFIR*) ierosinātie mērķrādītāji attiecībā uz viegli lietojamas un sadarbaspējīgas uzlādes un uzpildes infrastruktūras izveidi, kuri *inter alia* palīdzēs sasniegt iepriekš minētos emisiju samazināšanas mērķrādītājus.
- iii) Priekšlikumos "ReFuelEU Aviation" un "FuelEU Maritime" ir noteikti pienākumi attiecībā uz ilgtspējīgām degvielām šajās nozarēs, kas papildinās to centienus jo īpaši attiecībā uz oglekļa cenu noteikšanas pasākumiem (ETS).

d) **Atbalsta pasākumi**

- i) Lai mazinātu ierosinātās atsevišķās ēku un autotransporta emisiju kvotu tirdzniecības sistēmas sociālo un ar sadali saistīto ietekmi, Komisija ierosina izveidot Sociālo klimata fondu, ko daļēji finansēs no izsoļu ieņēmumiem, kurus izmantotu neaizsargātu mājāsaimniecību, mikrouzņēmumu un transporta lietotāju atbalstam, jo īpaši investīcijām emisiju un enerģijas izmaksu samazināšanā, kā arī tiešam ienākumu pagaidu atbalstam.
- ii) Vērienīgākus ETS mērķus papildina Modernizācijas fonda palielinājums 2,5 % apmērā no ETS maksimālās robežvērtības, lai atbalstītu enerģētikas pārkārtošanu dalībvalstīs ar zemiem ienākumiem.
- iii) Lai paātrinātu investīcijas inovatīvās tehnoloģijās un risinājumos visās nozarēs, uz kurām attiecas ETS, tiks palielināts arī ETS inovāciju fonds.
- iv) Visi dalībvalstu izsoļu ieņēmumi tiks izmantoti ar klimatu un enerģētiku saistītu projektu atbalstam, tostarp dekarbonizācijai autotransporta un ēku nozarēs.

7. Padomē priekšlikumus izskatīs četros Padomes sastāvos: Vide, TTE (Enerģētika), TTE (Transports) un *ECOFIN*.

8. Savukārt Eiropas Parlamentā paketē iekļautos priekšlikumus izskata piecas komitejas (*ENVI*, *ITRE*, *TRAN*, *EMPL* un *ECON*¹) un vairākas citas komitejas tiek iesaistītas vai ar tām apspriežas saskaņā ar dažādiem procedūras noteikumiem. Priekšlikumiem ir iecelta lielākā daļa referentu un ēnu referentu. Darbs ir ļoti agrīnā posmā, un saskaņā ar pieejamo informāciju nevienam priekšlikumam nav oficiāli noteikts galīgais darba grafiks.

II. PREZIDENTŪRAS LAIKĀ PAVEIKTAIS DARBS

9. Paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" priekšlikumi ir bijuši viena no prezidentvalsts galvenajām prioritātēm, kura dažādos iesaistītajos Padomes sastāvos ir darījusi visu iespējamo, lai panāktu pēc iespējas lielāku progresu attiecībā uz paketes saskaņotības nodrošināšanu, izmantojot vispārējo pieeju.
10. Līdztekus intensīvajam darbam darba grupas līmenī, Vides padome savā oktobra sanāksmē rīkoja politikas debates par tās kompetencē esošajiem priekšlikumiem, un šim jautājumam tā atkal pievērsīsies decembra sanāksmē. Enerģētikas un transporta padome savās attiecīgajās decembra sanāksmēs apspriedīs savās kompetences jomās esošos priekšlikumus.
11. Papildus darbam, kas norisinās atbildīgajos Padomes sastāvos, *AGRIFISH* un *COMPET* padomes sanāksmēs notika politiska viedokļu apmaiņa par paketi saistībā ar tās kompetencē esošajiem aktuālajiem jautājumiem. *COMPET* padomes 2021. gada 29. septembra sanāksmē notika politikas debates par paketi no rūpniecības konkurētspējas viedokļa saistībā ar atjauninātās Eiropas Jaunās rūpniecības stratēģijas īstenošanu. *AGRIFISH* padomes 2021. gada 12. oktobra sanāksmē notika viedokļu apmaiņa par lauksaimniecības un mežsaimniecības ieguldījumu paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" likumdošanas iniciatīvās. Turklāt 2021. gada 26. novembrī *COMPET* padomes (Pētniecība) sanāksmē notiks debates par pētniecības un inovācijas ieguldījumu starpnozaru mērķu sasniegšanā, tostarp "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķu sasniegšanā transporta, enerģētikas, rūpniecības, zemes izmantošanas un mežsaimniecības jomā.

¹ *ENVI* un *EMPL* ir kopīgi atbildīgas par Sociālo klimata fondu. *ECON* ir atbildīga par Enerģijas nodokļu direktīvas priekšlikumu. Tomēr attiecībā uz šo priekšlikumu ar Parlamentu tikai apspriežas (īpašā likumdošanas procedūra).

12. Ņemot vērā priekšlikumu lielo skaitu un apjomu, to sarežģītību un savstarpējo saistību, kā arī politisko nozīmi, darbs ar lielāko daļu dosjē joprojām ir visnotaļ agrīnā posmā. Lai gan delegācijām ir skaidra izpratne par to, ka kopā šiem priekšlikumiem būtu jānodrošina Klimata aktā noteiktais vēriena līmenis, tās ir lūgušas Komisijai skaidrojumus par priekšlikumiem un to ietekmi, tostarp valsts līmenī. Delegācijas ir arī lūgušas vairāk informācijas par priekšlikumu individuālo lomu un devumu vispārējam visas ekonomikas mēroga vērienīgajam mērķim, proti, līdz 2030. gadam panākt emisiju neto samazinājumu vismaz par 55 %, kā arī par priekšlikumu savstarpējo mijiedarbību.
13. Kā jau varēja paredzēt, ņemot vērā priekšlikumu plašo klāstu, diskusijas par visiem dosjē nav pavirzījušās uz priekšu vienādi. Šķiet, ka visvairāk uz priekšu ir pavirzījies darbs saistībā ar dažiem priekšlikumiem transporta jomā, turklāt labs progress ir vērojams arī saistībā ar dosjē enerģētikas jomā, taču attiecībā uz dosjē, kuri ir Vides padomes un *ECOFIN* padomes kompetencē, ir diezgan skaidrs, ka delegācijām ir vajadzīgs vairāk laika, lai pilnībā izvērtētu priekšlikumus, un lielākā daļa paveiktā ir saistīta ar priekšlikumu dažādu aspektu precizēšanu. Šajā sakarā jāatgādina, ka daži no priekšlikumiem paredz jaunus pasākumus ES instrumentu kopumā, piemēram, Sociālo klimata fondu un oglekļa ieviešanas mehānismu, savukārt citi, piemēram, ETS un ZIZIMM, ietver vairākus jaunus elementus.
14. Ņemot vērā labo progresu, kas tehniskajā līmenī panākts saistībā ar priekšlikumiem transporta jomā, Pastāvīgo pārstāvju komitejas (I) 2021. gada 12. novembra sanāksmē notika viedokļu apmaiņa par šiem priekšlikumiem un tā sniedza prezidentvalstij norādes turpmākam darbam. Attiecībā uz jautājumu par to, vai delegācijas varētu atbalstīt mērķi līdz gada beigām panākt vispārēju pieeju attiecībā uz jebkuru transporta jomas dosjē, lielākā daļa norādīja, ka ir jāsaglabā paketes saskaņotība un ka transporta jomas dosjē ir skaidri saistīti ar pārējiem priekšlikumiem. Šī savstarpējā saistība attiecas ne vien uz tehniskiem aspektiem, bet jo īpaši uz visas paketes vērienīgo mērķi. Dalībvalstis jo īpaši uzsvēra, ka pirms virzīties uz priekšu saistībā ar attiecīgajiem dosjē, vajadzētu būt skaidrībai par visu savstarpēji cieši saistīto dosjē turpmāko virzību, jo šajā posmā daži priekšlikumi joprojām ir visnotaļ agrīnā sarunu posmā.

1) Vides padome

15. Vides padomē 2021. gada 6. oktobrī notika sākotnēja viedokļu apmaiņa par pieciem tās kompetencē esošajiem dosjē, galveno uzmanību pievēršot šo dosjē vispārējiem un horizontāliem aspektiem.
16. Darba grupu līmenī četrus no šiem dosjē izskata Vides jautājumu darba grupā, bet priekšlikumu par Sociālo klimata fondu apspriež īpašā *ad hoc* darba grupā. Par katru priekšlikumu ir notikušas vairākas sanāksmes, un patlaban ir pabeigts vai tiek pabeigts priekšlikumu un to ietekmes novērtējumu pirmais sākotnējais lasījums. Attiecībā uz priekšlikumu par CO₂ emisiju standartiem vieglajiem automobiļiem un furgoniem, ir sāta sākotnēja tā pantu sīkāka izskatīšana. Šajā agrīnajā posmā lielākā daļa delegāciju vēl izskata priekšlikumus, un tādēļ to viedokļi vai nostājas ir (galvenokārt) provizoriskas. Ievērojams tehniskais darbs būs nepieciešams jo īpaši attiecībā uz četriem dosjē par ETS reformu, kopīgajiem centieniem, ZIZIMM un Sociālo klimata fondu to sarežģītības un jaunu elementu pievienošanas dēļ un ETS priekšlikuma gadījumā – tā apjoma dēļ.

ii) Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) reforma²

Delegācijas joprojām uzskata ETS par ES klimata politikas pamatu. Šķiet, ka ir vispāratzīts, ka ETS būs jānodrošina izmaksu ziņā efektīva daļa no ES paaugstinātā vērienīgā mērķa. Šajā sakarā ir izteikti daži aicinājumi izpētīt iespējas, kā vēl vairāk palielināt ETS vērienu, kā arī jautājumi par priekšlikumu dažu daļu iespējamo ietekmi gan uz ekonomikas nozarēm, gan mājsaimniecībām, uzsverot, ka ir jāņem vērā dalībvalstu atšķirīgās situācijas.

Jo īpaši ierosinātā emisijas kvotu tirdzniecības ieviešana ēku un autotransporta nozarē ir izraisījusi nopietnas bažas par tās sociālo ietekmi uz mājsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem un par iespējamu enerģētiskās nabadzības palielinājumu. Ir radušies jautājumi par to, vai ar ierosināto Sociālo klimata fondu pietiks, lai mazinātu šo ietekmi. Tomēr ir arī norādīts, ka emisijas kvotu tirdzniecība šajās nozarēs sekmēs šo nozaru rentablu dekarbonizāciju, vienlaikus palīdzot dalībvalstīm sasniegt savus paaugstinātos valsts mērķrādītājus saskaņā ar Kopīgo centienu regulu.

² ETS reformas ietvaros norisinās darbs ar šādiem trīs priekšlikumiem:

- priekšlikums Direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un Regulu (ES) 2015/757 (dok. 10875/21 + ADD 1–7);
- priekšlikums Direktīvai, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza attiecībā uz aviācijas devumu Savienības visas tautsaimniecības mēroga emisiju samazināšanas mērķrādītāja sasniegšanā un globālā tirgus pasākuma pienācīgu īstenošanu (dok. 10917/21 + ADD 1–3);
- priekšlikums Lēmumam, ar ko Lēmumu (ES) 2015/1814 groza attiecībā uz kvotu apjomu, kurš līdz 2030. gadam jāieskaita Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezervē (dok. 10902/21 + ADD 1).

Turklāt 2021. gada 14. jūlijā tika iesniegts ceturtais priekšlikums par ETS: priekšlikums Lēmumam, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK attiecībā uz paziņošanu gaisakuģu operatoriem, kuri darbojas Eiropas Savienības teritorijā, par emisiju izlīdzināšanas apmēru globālā tirgus pasākuma satvarā. Šo priekšlikumu atsevišķi izskata TTE padome (Transports).

Attiecībā uz tiem ierosinātajiem elementiem, kuru mērķis ir stiprināt esošo ETS un tās vērīgumu, sākotnējā uzmanība *inter alia* bija pievērsta maksimālās robežvērtības koriģēšanas ietekmes novērtēšanai un noteikumiem par oglekļa emisiju pārvirzi / kvotu bezmaksas piešķiršanu. Jo īpaši ir radušies jautājumi par ierosinātajiem noteikumiem attiecībā uz kvotu bezmaksas piešķiršanas nosacījumiem un kvotu bezmaksas piešķiršanas ETS pakāpeniskas izbeigšanas kārtību nozarēs, uz kurām attieksies ierosinātais oglekļa ievērošanas mehānisms. Sākotnējie komentāri par tirgus stabilitātes rezerves priekšlikumiem koncentrējās *inter alia* uz to, kā rezerve ietekmēs oglekļa cenu noteikšanu. Šajā sakarā dažas delegācijas vēlas pārskatīt 29.a pantu "Pasākumi pārmērīgu cenu svārstību gadījumā" (pants nav daļa no Komisijas priekšlikuma).

Attiecībā uz kuģošanas un aviācijas nozarēm uzsvars tika likts uz priekšlikumu pilnīgu izvērtēšanu, jo īpaši attiecībā uz to ieguldījumu emisiju samazināšanā, to ietekmi uz nozarēm un konkurētspēju, vienlaikus norādot uz starptautisko kontekstu un vajadzību ņemt vērā valstu apstākļus. Turklāt attiecībā uz savstarpējām saiknēm ar citiem dosjē delegācijas ir aicinājušas izvērtēt priekšlikumu kumulatīvo ietekmi uz ETS, "ReFuelEU Aviation", "FuelEU Maritime" un enerģijas nodokļiem.

Attiecībā uz finanšu noteikumiem diskusijās galvenā uzmanība tika pievērsta Modernizācijas fonda un Inovāciju fonda lielumam, finansējuma avotiem, darbības jomai un sadalījumam. Vēl būs jāapsver arī ierosinātā atbalsta izbeigšana šķidrajām fosilajām degvielām no Modernizācijas fonda un visu izsoļu ieņēmumu obligāta iezīmēšana.

iii) Kopīgo centienu regula³ (KCR)

Galvenās līdz šim konstatētās problēmas attiecas uz ierosinātajiem mērķrādītājiem, elastīgumu un jauno papildu rezervi, tostarp attiecībā uz citiem "Gatavi mērķrādītājam 55 %" priekšlikumiem. Vairākas delegācijas ir norādījušas, ka, viņuprāt, to attiecīgos jaunos mērķrādītājus būs ļoti grūti sasniegt. Vairākas delegācijas ir aicinājušas Komisiju sniegt vairāk informācijas un datus par valsts mērķrādītāju aprēķināšanu un lūgušas precizēt, kā tika ņemti vērā taisnīguma, izmaksu efektivitātes vai lielākas konverģences principi.

³ Priekšlikums Regulai, ar ko groza Regulu (ES) 2018/842 par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības (dok. 10867/21 + ADD 1–4).

Attiecībā uz elastīguma iespējām delegācijas kopumā piekrīt, ka tām būs svarīga loma, palīdzot dalībvalstīm rentabli sasniegt savus valsts mērķrādītājus, vienlaikus ievērojot vidisko integritāti. Delegācijas ir īpaši ieinteresētas saņemt sīkākus skaidrojumus par ierosinātajām izmaiņām esošajā elastībā, kas ļauj dalībvalstīm izmantot neto piesaistījumus no ZIZIMM nozares savu mērķrādītāju sasniegšanai saskaņā ar KCR. Vairākas delegācijas ir arī lūgušas vairāk informācijas par jauno papildu rezervi, ko veidotu iespējamais neto piesaistījumu pārpalikums, kas izveidojies laikposmā no 2026. līdz 2030. gadam. Papildus jautājumiem par KCR un ZIZIMM priekšlikumos paredzēto elastības iespēju paralēlu darbību dažas delegācijas ir jautājušas par iespēju palielināt elastību starp ETS un KCR. Delegācijas ir arī aicinājušas sniegt papildu informāciju par mijiedarbību starp KCR un ierosināto jauno emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu ēkām un autotransportam.

iv) Regula par zemes izmantošanu, zemes izmantošanas maiņu un mežsaimniecību (ZIZIMM) ⁴

Diskusijas tehniskā līmenī par Komisijas priekšlikumu galvenokārt bija vērstas uz to, lai precizētu ierosinātos grozījumus spēkā esošajā regulā, jo īpaši saistībā ar būtiskajām izmaiņām vispārējā režīmā, sākot no 2026. gada. Tomēr, ņemot vērā līdz šim notikušās diskusijas, ir iespējams noteikt dažas galvenās problēmas, proti – valstu mērķrādītāju 2030. gadam sadalījums (kas izstrādāts, lai no 2026. gada aizstātu pašreizējo "debeta nepieļaušanas noteikumu"), ierosinātais process, lai izstrādātu valstu mērķrādītājus saskaņā ar satvaru laikposmam pēc 2030. gada, un elastības iespējas, kas paredzētas, lai palīdzētu dalībvalstīm sasniegt savus mērķrādītājus.

⁴ Priekšlikums Regulai, ar ko attiecībā uz darbības jomu, izpildes noteikumu vienkāršošanu, dalībvalstu 2030. gada mērķrādītāju noteikšanu un apņemšanos zemes izmantojuma, mežsaimniecības un lauksaimniecības sektorā līdz 2035. gadam kopīgi panākt klimatneitralitāti groza Regulu (ES) 2018/841 un attiecībā uz monitoringa, ziņošanas, progresa apsekošanas un izskatīšanas uzlabošanu groza Regulu (ES) 2018/1999 (dok. 10857/21 + ADD 1–4).

Delegācijas kopumā atzīst ZIZIMM sektora svarīgo lomu ES klimata politikā un tā vērienīgākos vispārējos mērķos. Ir radušies daži jautājumi par valstu piešķirumiem, kas ierosināti 2030. gadam, tostarp par to vērienīgumu un aprēķinā izmantotajiem kritērijiem, ierosināto jauno atbilstības mehānismu, kā arī ierosināto procesu ikgadējo valsts mērķrādītāju noteikšanai laikposmā no 2026. –2029. gadam. Šajā posmā ir daži jautājumi par priekšlikumu no 2031. gada izveidot vienotu zemes sektoru, apvienojot neto piesaistījumus ZIZIMM sektorā un lauksaimniecības emisijas, kas nav CO₂ emisijas, un mērķi klimatneitralitāti kombinētajā nozarē panākt līdz 2035. gadam. Kopumā delegācijas atzīst, ka elastības iespējas, jo īpaši attiecībā uz dabiskiem traucējumiem, būs ļoti svarīgas, lai veicinātu to, ka dalībvalstis nodrošina atbilstību vērienīgākiem mērķiem pēc 2025. gada. Diskusijās galvenā uzmanība tika pievērsta to tehnisko aspektu precizēšanai un esošo elastības iespēju izmaiņām pēc 2025. gada, kā arī labākai izpratnei par savstarpējām saiknēm starp elastības iespējām KCR un ZIZIMM priekšlikumos.

v) Regula par CO₂ emisiju standartiem vieglajiem automobiļiem un furgoniem⁵

Pastāv vispārēja izpratne, ka autobūves nozarei ir jāveicina vērīgāki ES mērķi, un vairākas delegācijas priekšlikumu uzskata par būtisku, lai sasniegtu vispārējos mērķus un sasniegtu savus Kopīgo centienu regulā noteiktos paaugstinātos valstu mērķrādītājus. Diskusijās galvenā uzmanība tika pievērsta mērķa vērīgumam attiecībā uz vieglajiem automobiļiem un furgoniem, tostarp 100 % mērķim 2035. gadam, kas paredz, ka līdz minētajam laikam visiem jaunajiem automobiļiem un furgoniem jābūt bezemisiju transportlīdzekļiem. Galvenais izvirzītais jautājums ir par to, cik ātri notiek pāreja uz bezemisiju transportlīdzekļiem, proti, vai Komisijas priekšlikums šajā sakarā ir nodrošinājis pareizo līdzsvaru, vai arī pāreja varētu notikt un tai būtu jānotiek ātrāk (2030. gadā), vai arī tā ir priekšlaicīga un ir vajadzīgs vairāk laika. Tika uzdoti jautājumi par iespēju, novērtējot transportlīdzekļu ražotāju atbilstību saviem mērķiem, ņemt vērā atjaunīgo un mazoglekļa degvielu devumu. Ir uzsvērtā nepieciešamība arī turpmāk ņemt vērā atšķirību starp dalībvalstīm bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu ieviešanā, ko galvenokārt rada infrastruktūras pieejamība cenas ziņā un lēnā izvēršana, kā arī laiks, kas vajadzīgs ražošanas pārkārtošanai. Papildus tam būs jāturpina diskusijas par tādiem jautājumiem kā vieglo automobiļu un furgonu diferenciācija, atkāpes izbeigšanas maza apjoma ražotājiem piemērotība un stimuli bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļiem līdz 2030. gadam, kā arī ietekme uz lietotu automobiļu tirgu dažās dalībvalstīs.

Delegācijas uzsvēra, ka ir jāsaglabā saskaņotība ar citiem priekšlikumiem paketē "Gatavi mērķrādītājam 55 %", un uzsvēra, ka mērķiem ir jāiet roku rokā ar priekšlikuma par alternatīvo degvielu infrastruktūru (*AFIR*) vērīgumu.

⁵ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko Regulu (ES) 2019/631 groza, lai stiprinātu CO₂ emisiju standartus jauniem vieglajiem pasažieru automobiļiem un jauniem vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem atbilstoši Savienības vērīgākajiem mērķiem klimata jomā (dokuments 10906/21 + ADD 1–5).

vi) Regula par Sociālo klimata fondu (SKF) ⁶

Lai gan kopumā ir atzīts, ka ir jānodrošina zaļā pārkārtošanās, kas nevienu neatstāj novārtā, priekšlikums ir saņēmis dažādas reakcijas. Ir paustas vairākas bažas un aicinājumi precizēt šādus priekšlikuma aspektus, jo īpaši: a) atsevišķa ietekmes novērtējuma un saistīto datu trūkums, b) juridiskais pamats, c) mijiedarbība ar gaidāmajiem priekšlikumiem par Savienības pašu resursiem un daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšanu, d) finanšu un budžeta jautājumi (jo īpaši par SKF lielumu, finansējuma avotu, piešķiršanas metodiku un izvēlētajiem kritērijiem), e) īstenošana un pārvaldība, f) pārklāšanās ar citiem fondiem.

Lielākajai daļai delegāciju priekšlikums ir nesaraujami saistīts ar ēku un autotransporta nozaru iekļaušanu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā (*ETS*), savukārt dažas delegācijas atbalsta SKF izveidi neatkarīgi no tā, vai šīm nozarēm tiek izveidota jauna atsevišķa *ETS*.

Saskaņā ar Sociālā klimata fonda *ad hoc* darba grupas ⁷ pilnvarām prezidentvalsts ir priekšlikumā un tā pielikumos iekavās ielikusi attiecīgos noteikumus par finanšu aspektiem saistībā ar daudzgadu finanšu shēmu un Savienības pašu resursiem. Mērķis ir sākt priekšlikuma izskatīšanu pantu pa pantam Francijas prezidentūras laikā.

2) TTE padome (Enerģētika)

17. Attiecībā uz abiem TTE padomes (Enerģētika) kompetencē esošajiem dokumentiem (Atjaunojamo energoresursu direktīva un Energoefektivitātes direktīva) Enerģētikas darba grupa no jūlija līdz novembrim ir intensīvi izskatījusi priekšlikumus (un saistītos ietekmes novērtējumus) vairākās sanāksmēs, vispirms analizējot galvenos principus un noteikumus, pēc tam izskatot visus pantus un pielikumus. Abiem priekšlikumiem ir būtiska mijiedarbība gan ar citiem priekšlikumiem paketē "Gatavi mērķrādītājam 55 %" (jo īpaši *AFIR*, "ReFuelEU Aviation" un "FuelEU Maritime"), gan ar gaidāmajiem tiesību aktiem (trešās enerģētikas paketes attiecībā uz gāzi pārskatīšana un Direktīvas par ēku energoefektivitāti pārskatīšana).

⁶ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Sociālo klimata fondu (dokuments 10920/21 + ADD 1).

⁷ Dokuments 11402/21.

Papildus progresu ziņojuma izstrādei prezidentvalsts plānot sagatavot abu dokumentu pirmo pārskatīto tekstu, kas varētu būt sākumpunkts turpmākam darbam Francijas prezidentūras laikā.

vii) Atjaunojamo energoresursu direktīva (AED) ⁸

Attiecībā uz AED šķiet, ka delegācijas atbalsta priekšlikuma mērķi, kā arī piedāvāto vispārējo ieceru vērienu. Taču delegācijas uzsver, cik svarīgi ir tas, ka dalībvalstīm ir pietiekami elastīgas iespējas piemērot izmaksu ziņā visefektīvākos pasākumus, cik svarīga ir saskaņotība ar spēkā esošajiem tiesību aktiem un subsidiaritātes un tehnoloģiskās neitralitātes principu ievērošana.

Ņemot vērā diskusijas, visticamāk, būs vajadzīga lielāka elastība, jo īpaši saistībā ar ierosinātajiem apakšmērķiem attiecībā uz atjaunojamiem energoresursiem siltumapgādē un aukstumapgādē, centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē, transporta un rūpniecības nozarē, kā arī saistībā ar biomasas ilgtspējas kritērijiem.

viii) Energoefektivitātes direktīva (EED) ⁹

Attiecībā uz EED delegācijas atzīst, ka ir vajadzīgi turpmāki energoefektivitātes pasākumi, kā arī to, cik svarīgs ir princips "energoefektivitāte pirmajā vietā". Tomēr kopumā tās aicina nodrošināt elastīgumu un ņemt vērā valstu īpatnības un izmaksu lietderību, nosakot indikatīvo nacionālo devumu un īstenojot savus energoefektivitātes politikas pasākumus.

Dalībvalstis atbalsta vispārējo mērķi palielināt energoefektivitāti publiskā sektora ēkās un atbalstīt neaizsargātus patērētājus. Šajā sakarā dalībvalstis uzsvēra radīto papildu administratīvo slogu un kritizēja pārmērīgi detalizētos ES līmeņa noteikumus par enerģētisko nabadzību. Delegācijas aicina turpināt darbu pie efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas definīcijas, lai labāk atspoguļotu valstu apstākļus un nodrošinātu pareizos stimulus atjaunīgās enerģijas izmantošanai siltumapgādē un aukstumapgādē.

⁸ Priekšlikums – Direktīva, ar ko attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu groza Direktīvu (ES) 2018/2001, Regulu (ES) 2018/1999 un Direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes Direktīvu (ES) 2015/652 (dok. 10746/21 + ADD 1–6).

⁹ Priekšlikums – Direktīva par energoefektivitāti (pārstrādāta redakcija) (dok. 10745/21 + ADD 1–8).

EED mērķu vērienīgums ir saistīts ar vairākiem citiem paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" noteikumiem, tostarp ar iespējamu ES ETS tvēruma paplašināšanu, iekļaujot tajā ēkas.

3) TTE padome (Transports)

18. Attiecībā uz trim TTE padomes (Transports) kompetencē esošiem dosjē (Alternatīvo degvielu infrastruktūras regula, iniciatīva "ReFuelEU Aviation" un iniciatīva "FuelEU Maritime") ir organizētas vairākas Intermodālo pārvadājumu jautājumu un tīklu, Aviācijas un Kuģniecības jautājumu darba grupu sanāksmes, kas ļāva rūpīgi izanalizēt minētos trīs priekšlikumus un to ietekmes novērtējumus. Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I) 2021. gada 12. novembrī papildus intensīvam tehniska līmeņa darbam rīkoja viedokļu apmaiņu par trim transporta jomas dosjē, kurā delegācijas uzsvēra, cik svarīgi ir priekšlikumi, kā arī to, ka ir nepieciešams saglabāt paketes saskaņotību, jo transporta jomas dosjē ir skaidra mijiedarbība ar pārējiem priekšlikumiem.

ix) Alternatīvo degvielu infrastruktūras regula (AFIR) ¹⁰

Diskusijas darba grupas līmenī liecināja par vispārēju vienošanos, ka būs vajadzīgs vairāk infrastruktūras, lai atbalstītu ātrāku pāreju uz alternatīvo degvielu izmantošanu transporta nozarē. Tika konstatēta vispārēja vienotība par priekšlikuma vispārējiem mērķiem un galveno pieeju pasākumiem, kas paredzēti minēto mērķu sasniegšanai, tostarp saistošu mērķrādītāju noteikšanu infrastruktūras paplašināšanai. Principā lielākā daļa dalībvalstu atbalsta obligātu infrastruktūras izvēršanas mērķrādītāju, kas balstās uz autoparka apmēru un attālumu, noteikšanu mazas noslodzes transportlīdzekļiem un mērķrādītāju, kas balstās uz attālumu un atrašanās vietu, noteikšanu lielas noslodzes transportlīdzekļiem.

¹⁰ Priekšlikums – Regula par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu un ar ko atceļ Direktīvu 2014/94/ES (dok. 10877/21 + ADD 1–7).

Ierosinātajos kompromisa tekstos prezidentvalsts centās pievērsties galvenajiem deleģāciju izvirzītajiem jautājumiem. Papildus vairākiem priekšlikumiem par tehniskiem aspektiem tika ierosināti pielāgojumi attiecībā uz dažiem uzlādes un uzpildes infrastruktūras mērķrādītājiem, tostarp iespējamām elastības iespējām, lai pievērstos konkrētiem *TEN-T* tīkla apstākļiem, kam raksturīgs ļoti zems satiksmes blīvums. Tomēr teksta daļas, kas saistītas ar uzlādes un uzpildes infrastruktūru *TEN-T* tīklā vispārējo vērienīgumu, paliek kvadrātiekvās. Proti, šajā posmā nav vērojama stabila viedokļu konverģence.

x) "ReFuel Aviation" regula¹¹

Diskusijas par "ReFuel Aviation" priekšlikumu ir apliecinājušas vispārēju atbalstu priekšlikumam. Ar trim kompromisa priekšlikumiem ir panākts progress tehniskos jautājumos, piemēram, saistībā ar mazāku lidostu, kas nav iekļautas priekšlikuma darbības jomā, iespējamu piedalīšanos un precizējumiem attiecībā uz pasākumiem pret liekas degvielas uzpildi.

Tika pielāgots arī teksts attiecībā uz noteikumiem par ziņošanas pienākumiem un kompetento iestāžu lomu. Turklāt tika apspriests ierosinātais ieceru vērienīgums un ilgtspējīgu aviācijas degvielu pieejamība Eiropā.

Ar trešo kompromisa priekšlikumu prezidentvalsts ir pievērsusies jautājumam par ieceru vērienīgumu, konkrētāk – ilgtspējīgu aviācijas degvielu (*SAF*) definīcijai, vērienīgām iecerēm ES mērogā attiecībā uz *SAF* piegādi un pārejas perioda ilgumu, kas nodrošina elastīgumu degvielas piegādātājiem. Dalībvalstu nostājas ir ļoti atšķirīgas, jo vairākas dalībvalstis vēlētos vērienīgākas ieceres un, iespējams, pieļautu valstu elastīgumu, savukārt citas vēlas paplašināt atbilstīgo degvielu tvērumu vai pazemināt ES mēroga saistošo pienākumu līmeni.

¹¹ Priekšlikums – Regula par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu ilgtspējīgam gaisa transportam (dok. 10884/21 + ADD 1–3).

xi) "FuelEU Maritime" regula ¹²

Diskusijas ir pierādījušas priekšlikuma nozīmi dalībvalstīm. Taču priekšlikums tiek uzskatīts arī par ārkārtīgi sarežģītu gan no tehniskā, gan politiskā viedokļa, un būs vajadzīgs vairāk laika, lai dalībvalstis to pienācīgi izskatītu.

Galvenie politiskie jautājumi, kas tika uzsvērti diskusijās, attiecas uz šādiem aspektiem:

1) darbības joma – gan "materiālā" darbības jomā (t. i., piemērošana visiem kuģiem, kuru bruto tilpība pārsniedz 5000 tonnas), gan "ģeogrāfiskajā" darbības jomā (t. i., ierosinātās regulas piemērošana kuģiem attiecībā uz 50 % no enerģijas, kas patērēta reisos, kuri iziet no dalībvalsts jurisdikcijā esošas piestāšanas ostas vai ienāk tajā, ja iepriekšējā vai nākamā piestāšanas osta ir trešās valsts jurisdikcijā); 2) siltumnīcefekta gāzu emisijas intensitātes samazināšanas mērķrādītāju vērienīgums; 3) krasta elektroapgādes (*OPS*) prasību darbības joma; vai alternatīvas bezemisiju tehnoloģijas kuģiem ostās, 4) atjaunīgu un mazoglekļa degvielu sertifikācija; un 5) priekšlikuma pārvaldība (tostarp izpildes un soda naudas aspekti). Ir apspriesta arī mijiedarbība ar citiem priekšlikumiem gan paketē, gan ārpus tās, jo īpaši ar *AFIR*, *AED*, *ETS* un *MZV* priekšlikumiem.

Prezidentvalsts pašlaik sagatavo kompromisa tekstu, kas attieksies tikai uz redakcionāliem aspektiem.

4) Ekonomikas un finanšu padome (ECOFIN)

19. Divi priekšlikumi, kas ir Ekonomikas un finanšu padomes (*ECOFIN*) kompetencē, t. i., oglekļa ievedkorekcijas mehānisms (*OIM*) un Enerģijas nodokļu direktīva (*END*), tiek izskatīti attiecīgi īpašā *ad hoc* darba grupā (*OIM*) un Nodokļu jautājumu darba grupā (netiešie nodokļi – akcīzes nodokļi / enerģijas nodokļi). Sīkāka informācija par pašreizējo stāvokli saistībā ar šiem dosjē tiks izklāstīta prezidentvalsts ziņojumā, kas *ECOFIN* padomei tiks iesniegts 2021. gada 7. decembrī.

¹² Priekšlikums – Regula par atjaunīgo un mazoglekļa degvielu izmantošanu jūras transportā un Direktīvas 2009/16/EK grozīšana (dok. 10327/21 + ADD 1–3).

xii) Oglekļa ievēdkorekcijas mehānisms ¹³

Komisijas priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido oglekļa ievēdkorekcijas mehānismu (OIM), galvenais mērķis ir novērst oglekļa emisiju pārvirzes risku, ko rada trešo valstu asimetriskā klimata politika (kur klimata pārmaiņu apkarošanai piemērotā politika ir mazāk vērienīga nekā ES politika).

Pastāvīgo pārstāvju komiteja (II) 2021. gada 22. jūlijā izveidoja Oglekļa ievēdkorekcijas mehānisma *ad hoc* darba grupu (OIM *ad hoc* darba grupa), lai veiktu sagatavošanas darbus saistībā ar sarunām par šo tiesību akta priekšlikumu un efektīvi risinātu starpnozaru jautājumus, uz kuriem attiecas šis dosjē. OIM *ad hoc* darba grupa strādā pie OIM izstrādes saskaņā ar savu pilnvarām ¹⁴ un attiecīgā gadījumā izmanto to dalībvalstu delegātu speciālās zināšanas, kuri strādā attiecīgajās jomās.

Šīs prezidentūras laikā OIM *ad hoc* darba grupas sanāksmes galvenokārt tika veltītas Komisijas priekšlikuma un tam pievienotā ietekmes novērtējuma detalizētam izklāstam, kam sekoja priekšlikuma izskatīšana pantu pa pantam. Priekšlikuma pirmais lasījums tika pabeigts, un par vairākiem tehniskiem aspektiem notika detalizētākas viedokļu apmaiņas.

Lai gan priekšlikuma mērķi klimata jomā netiek apstrīdēti, *ad hoc* darba grupas diskusijas ir apstiprinājušas, ka dalībvalstis tam piešķir lielu nozīmi starptautiskās tirdzniecības, ES rūpniecības konkurētspējas un ietekmes uz ekonomiku, tostarp darba tirgu, kontekstā. Būs jāņem vērā vairāki pamatprincipi, kurus Eiropadome jau ir apstiprinājusi attiecībā uz to, kā īstenot paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %".

¹³ Priekšlikums – Regula, ar ko izveido oglekļa ievēdkorekcijas mehānismu (dok. 10871/21 + ADD 1–6).

¹⁴ Dok. 10846/21.

Darbs, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, turpināsies, un, ņemot vērā ierosinātā pasākuma novitāti, būs vajadzīgas turpmākas tehniskas diskusijas OIM *ad hoc* darba grupas līmenī, jo delegācijām ir jāpārlicinās, kā OIM darbosies praksē, tostarp par aspektiem, kas saistīti ar jaunā mehānisma vispārējo izstrādi un administrēšanu.

xiii) Enerģijas nodokļu direktīva (END) ¹⁵

Augsta līmeņa darba grupas nodokļu jautājumos (ALDG) jūlija neformālajā sanāsmē, kas bija veltīta temam "Turpmākie izaicinājumi nodokļu jomā", darba sesijā "Zaļā kursa nodokļu aspekti" delegācijas jau puda savus provizoriskos viedokļus par nodokļu lomu pārejā uz zaļo ekonomiku.

Nodokļu jautājumu darba grupā (netiešie nodokļi – akcīzes nodokļi / enerģijas nodokļi) notiek tehniskās diskusijas par END priekšlikumu. Līdz prezidentūras beigām par šo priekšlikumu būs notikušas piecas darba grupu sanāksmes. Minētās sanāksmes bija veltītas Komisijas priekšlikuma un ietekmes novērtējuma detalizētam izklāstam, kam sekoja priekšlikuma analīze pantu pa pantam. Tika uzdoti vairāki jautājumi par dažādiem priekšlikuma aspektiem, piemēram, par pāreju no nodokļiem, kuru pamatā ir energoietilpība, uz nodokļiem, kuru pamatā ir enerģijas saturs, likmju klasifikācijas ieviešanu atbilstoši to ekoloģiskajiem raksturlielumiem, jaunu produktu aplikšanu ar nodokļiem, indeksāciju, aviācijas un jūrlietu nozari, kā arī saikni ar citiem paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" dosjē. Sagaidāms, ka priekšlikuma pirmais lasījums pantu pa pantam tiks pabeigts līdz prezidentūras beigām.

Uz Komisijas priekšlikumu balstītais darbs turpināsies, un būs nepieciešamas turpmākas tehniskas diskusijas darba grupas līmenī.

¹⁵ Priekšlikums – Padomes Direktīva, kas pārkārto Savienības noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (pārstrādāta redakcija) (dok. 10872/21 + ADD 1–7).

III. NOBEIGUMS

Šis pārskats par progresu saistībā ar priekšlikumiem paketē "Gatavi mērķrādītājam 55 %" tiks pievienots progresu ziņojumiem, kurus par atsevišķiem priekšlikumiem sagatavos atsevišķi atbildīgajiem Padomes sastāviem, vai tajos uz tiem tiks izdarīta atsauce.

Nemot vērā paketē iekļauto priekšlikumu ciešo mijiedarbību, prezidentvalsts uzskata, ka šāds pārskats par visas paketes progresu ir būtisks, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju šīm sarežģītajām sarunām. Lai gan sarunas par priekšlikumiem ir virzījušās uz priekšu atšķirīgā tempā, pārskata ziņojums liecina, ka kopumā ir panākts labs progress tehniskā līmenī.
